

# Els KEYTSMAN

## Codirecteur van het interfederaal gelijkekansen-centrum Unia

Ze wil de dingen ten goede veranderen. Of het nu gaat om klimaat, vluchtelingen of slachtoffers van discriminatie. Dat is de rode draad door het leven van Els KEYTSMAN, codirecteur van Unia. „Ik zou nooit kunnen werken bij een bedrijf dat enkel gericht is op winst”, betoogt ze met pit.

# ‘Allemaal zijn we verbonden met elkaar’

Ilse VAN HALST

Zegt Unia u niets? De veroordeling van Keukens Dovy omdat het een 59-jarige man niet uitnodigde voor een sollicitatiegesprek wegens ‘te oud’ vermoedelijk wel. „Discriminatie op basis van leeftijd wordt vandaag nog sterk aanvaard. Toch kan dat niet”, stelt Els KEYTSMAN, codirecteur van Unia, beziel. „Bovendien is het niet slim van werkgevers om niet te vissen in zo’n poel van talent. Ik ben voor diversiteit op de werkvloer. Diverse teams zijn sterke teams.”

–Maatschappelijk engagement is een constante in uw leven. Vanwaar die bezieling?

De maatschappelijke meerwaarde van wat ik doe, is voor mij wezenlijk. Toen ik mijn carrière begon als Vlaamse ambtenaar, was dat geen meisjesdroom die werkelijkheid werd, maar een dienst aan de gemeenschap. Die belangstelling kreeg ik mee van thuis. Mijn ouders waren geëngageerde en vrijdenkende onderwijzers. Al vlug besepte ik dat niet iedereen gelijke kansen heeft en dat het belangrijk is waar je wieg staat. De beelden van de antiraketenbetogingen in 1983, de giframp in het Indiase Bhopal in 1984 en de Witte Mars in 1996 bepaalden voort mijn wereldbeeld.

Ik ben ervan overtuigd dat we allemaal verbonden zijn met elkaar. Ik leg dat doorgaans uit met het beeld van een rivier. Op de oever wonen mensen, spelen kinderen, ondernemen ze, enzovoorts. Als een fabriek op een dag vuiligheid in het water dump, zal wie verderop woont en werkt daar de gevolgen van dragen. Dat zie je voortdurend op wereldschaal. Hoe wij hier leven en consumeren, heeft invloed op de rest van onze planeet, maar evenzeer op de toekomstige generaties. We hebben maar één planeet. We kunnen niet herbeginnen. Ik geloof niet in oneindige groei. De bomen groeien niet tot in de hemel. Iedereen heeft recht op schone lucht en schoon water. Iedereen heeft recht op een eerlijk aarde-aandeel. Dat mis ik in onze huidige economische keuzes.

–Tot voor kort was u aan de slag als directeur bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Kon u voldoende wegen op het beleid?

Migratie als fenomeen, maar ook mensen die moeten vluchten omdat ze gelovig zijn, omdat ze vrouw zijn, omdat ze een andere mening hebben – dat raakt me sterk. Als ik kijk naar mijn leven als alleenstaande moeder, politiek actief geweest, met uitgesproken meningen, dan

weet ik dat ik in menig land in de gevangenis zou belanden. Dan besef je hoe belangrijk onze waarden en normen zijn.

Het is onze verdomde plicht mensen op de vlucht te helpen en als ze niet kunnen terugkeren, hen een toekomst te bieden. De deal die Europa sloot met Turkije maakt me boos en triest. Daardoor zitten vluchtelingen vast in een land waarin hun kinderen van zeven worden ingezet in fabrieken. Dat zijn toestanden zoals uit de tijd van priester Daens. Inmiddels werd Vluchtelingenwerk Vlaanderen jammer genoeg op een zijspoor gezet als gesprekspartner van de overheid, vanwege zijn kritische rol. Daar heb ik vragen bij.

–Klimaat, vluchtelingen, gelijke kansen – het zijn hete hangijzers waarvoor weinigen warm lopen. Wordt u nooit moedeloos?

Soms bekruipt me het gevoel dat het vechten is tegen de bierkaai, maar ik ben hoopvol. Toen ik in 2007 met Peter-Tom Jones *Het klimaatboek* schreef, moest ik steeds opnieuw uitleggen wat klimaatverandering is. Nu aanvaardt haast iedereen het bestaan ervan. We zitten er ook middenin. Kijk maar naar de recente overstromingen. We boeken dus vooruitgang.

„Dag in dag uit worden afgewezen, wat doet dat met een mens?”

Ik put energie uit mijn verontwaardiging, maar vooral uit ontmoetingen, met vluchtelingen bijvoorbeeld. Hoe erg hun verhalen ook zijn, ik zie steeds een persoon die tot hier raakte. Ondanks alle problemen en trauma's zie ik veerkracht. Bovendien mag ik bij Unia een hoopvolle boodschap uitdragen: het promoten van gelijke kansen voor iedereen, man of vrouw, wit of zwart, handicap of niet. We zijn allemaal



Els Keytsman: „We zijn allemaal verschillend, maar ieder telt mee en moet volledig kunnen participeren aan onze samenleving.” © Bart Dewaele

verschillend, maar ieder telt mee en moet volledig kunnen participeren aan onze samenleving.

–Tegelijk voert Unia een nog lastiger strijd tegen discriminatie en racisme. Is er nog veel werk aan de winkel? Betrapt u uzelf soms op discriminerende gedachten?

Ja hoor, zoals iedereen heb ook ik vooroordelen, maar zodra die resulteren in discriminerend gedrag, ga je in de fout. Sinds 2003 zijn er negentien persoonskenmerken zoals leeftijd, huidkleur, geloofsovertuiging, seksuele geaardheid die wettelijk beschermd zijn. Ooit ondervond ik het aan den lijve. Net twintig geworden, wilde ik een appartement huren, maar de huisbaas liet me doodleuk weten dat hij niet verhuurde aan een alleenstaande vrouw. Mensen met een handicap, mensen die Mohammed heten, beleven het dag in dag uit. Wat doet zo'n constante vernedering met een mens?

Te weinig mensen kennen hun rechten. Ze weten niet dat ze bij Unia of onze dertien lokale contactpunten in Vlaanderen terecht kunnen in geval van discriminatie (zie unia.be). Onze nieuwe naam Unia, van het Latijnse *unio* of ‘ik verbind’, moet onze bekendheid groter maken. Ik zie er de term ‘uniek’ in. Dat vind ik mooi.

–Hoe doet de Kerk het in uw ogen als promotor van gelijke kansen?

Niet zo best, hé. Ik denk aan de plaats van de vrouw, die slechts een tweederangsrol mag spelen. Vrouwen moeten tot priester gewijd kunnen worden. Priesters moeten kunnen huwen. Wettelijk mogen homo's en lesbiennes huwen, maar het sacramentele huwelijk staat niet open voor hen. Tegelijk werd ik als ongehuwde moeder met een donorkindje steeds respectvol behandeld door katholieken en moslims. Ik ben vrijzinnig opgevoed, maar ontmoette veel gelovigen, van wie ik veel bijleerde. Ik merkte dat mensen moed putten uit hun geloof. Dat het mensen richtsnoeren aanreikt. We mogen religie niet zomaar afschrijven. Het is ongelooflijk knap hoe organisaties als Caritas of gelovigen zich in hun parochie inzetten voor vluchtelingen, of hoe islamitische organisaties in actie komen voor minderbedeelden. Dat zie ik veel te weinig in het harde neoliberale denken. Gewezen Brits premier Margaret Thatcher zei ooit dat er niet zoiets bestaat als een gemeenschap. We zijn allen individuen die te doen hebben met andere individuen. Dat is niet waar.